

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЗ „ЛУГАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА”**

Кафедра _____ педагогіки _____
(назва кафедри)

**РОБОЧА ПРОГРАМА
освітнього компонента
Педагогіка з основами педагогічної майстерності**

для освітнього рівня бакалавр
галузь знань 01 Освіта/Педагогіка
спеціальність 014 Середня освіта
освітні програма Мова і література (російська, англійська)

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 27.08.2021

В. о. завідувач кафедри (підпис)

Перезатверджено: протокол № _____ від _____

Перезатверджено: протокол № _____ від _____

Перезатверджено: протокол № _____ від _____

- 1. Назва освітнього компонента**
„ПЕДАГОГІКА З ОСНОВАМИ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ”
- 2. Тип дисципліни.**
Обов’язковий
- 3. Рік (роки) навчання.**
2-й, 3-й
- 4. Семестр / семестри.**
3,4,5
- 5. Кількість кредитів ECTS.**
9
- 6. Відомості про викладача (викладачів).**

Швирка Вікторія Миколаївна – доцент кафедри педагогіки, кандидат педагогічних наук, e-mail: 6261295@gmail.com

7. Програмні результати навчання:

ПРН 1. Орієнтується в основних чинних законодавчих освітніх документах, типових освітніх програмах різних рівнів з російської, англійської мови, зарубіжної літератури, знає вимоги до результатів навчання за державними стандартами освіти та практичні шляхи їхньої реалізації в різних видах урочної та позаурочної діяльності; сформовані уявлення про спеціальність і кваліфікацію вчителя; знає професійні права й обов’язки.

ПРН 2. Знає психолого-педагогічні засади організації освітнього процесу; методи науково-педагогічного дослідження, провідні концепції виховання і навчання, методики психолого-педагогічної діагностики для підвищення ефективності освітнього процесу, сучасні освітні тренди.

ПРН 5. Знає основи цифрових пристроїв, онлайн-сервіси мережі Інтернет; знає правила критичного оцінювання інформації та критерії медіа грамотності; професійні онлайн спільноти та електронні (цифрові) ресурси для безперервного професійного розвитку впродовж життя; мережевий етикет у професійній діяльності; правила безпеки в цифровому середовищі, наслідки впливу цифрової інформації на людину.

ПРН 6. Знає сучасні філологічні й дидактичні засади організації мовно-літературного освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти в контексті модернізації сучасної школи та входження в загальноєвропейський освітній простір (зокрема форми, методи та засоби планування, прогнозування результатів і коригування навчально-виховної роботи, особливості педагогічних технологій і методик особистісно-зорієнтованого, компетентнісного та інтегрованого навчання, виховання та розвитку учнів, використання сучасного інформаційно-комунікаційного забезпечення, критерії оцінювання результатів навчання учнів).

ПРН 7. Володіє державною, російською, англійською мовами для формування комунікативної компетентності фахівця, необхідної для здійснення професійного спілкування. Знає ознаки безпечного освітнього середовища, стратегії ненасильницької та безконфліктної комунікації з учасниками освітнього процесу, методи ведення діалогу та полілогу, використання вербальних і невербальних засобів, усвідомленого та емпатичного слухання.

ПРН 8. Знає вікові й індивідуальні особливості учнів (вік, здібності, інтереси, потреби, мотивація, можливості, досвід тощо), їх вплив на засвоєння навчального матеріалу та успішну соціалізацію як суб’єктів мовно-літературного освітнього процесу.

ПРН 10. Знає способи, засоби й форми професійно-фахового й індивідуально-особистісного розвитку вчителя-словесника.

ПРУ 1. Уміє застосовувати набуті знання в освітньому процесі, професійному спілкуванні; сприяє опануванню учнями іноземної мови, літератури для вирішення комунікативних завдань у практичних ситуаціях, розв’язувати складні спеціалізовані задачі та вирішувати практичні проблеми в галузі мовно-літературної освіти.

ПРУ 2. Уміє організувати освітній процес як співпрацю в команді з урахуванням вимог державного стандарту освіти, типових освітніх програм, попередніх результатів навчання учнів, їх освітніх потреб; урахуваючи вікові та індивідуальні особливості учнів, зокрема й осіб з особливими освітніми потребами; застосовувати технології, методи, прийоми, форми, засоби навчання російської, англійської мови і зарубіжної літератури, міжпредметні зв'язки та інтеграцію змісту різних освітніх галузей, навчальних предметів (інтегрованих курсів), сприяти формуванню індивідуальної освітньої траєкторії учнів, оперувати методами й методиками діагностування навчальних досягнень учнів з іноземної мови та зарубіжної літератури; здійснювати педагогічний супровід самовизначення учнів, підготовки до майбутньої професії.

ПРУ 6. Володіє основами професійної культури та педагогічної майстерності, уміє використовувати професійні знання, уміння й навички для розв'язання практичних завдань, сприяє організації безпечного освітнього середовища, уміє застосовувати в обговоренні освітніх, соціальних і життєвих проблем методики усвідомленого та емпатичного слухання, ненасильницької та безконфліктної комунікації в освітньому процесі, здатний до рефлексії, має навички оцінювання непередбачуваних проблем у професійній діяльності й обдуманого вибору шляхів їх вирішення.

ПРУ 7. Уміє працювати з теоретичними та науково-методичними джерелами, обробляти, систематизувати й застосовувати в освітній діяльності критично оцінювати достовірність, надійність інформації, вплив інформації на свідомість і розвиток учнів; використовувати відкриті електронні (цифрові) освітні ресурси педагогічного спрямування для професійного розвитку та обміну педагогічним досвідом, створювати та наповнювати власне е-портфоліо; уникати небезпек в інформаційному просторі; забезпечувати захист і збереження персональних даних; аналізувати досвід роботи вчителів, моделювати елементи педагогічної діяльності.

ПРУ 8. Володіє методами і прийомами науково-дослідницької, проблемно-пошукової діяльності в мовно-літературній освіті, уміє здійснювати наукове дослідження й публічно презентувати отримані результати з урахуванням вимог академічної доброчесності.

ПРУ 9. Уміє моделювати навчальні ситуації, формувати в учнів уміння аналізувати, обґрунтовувати, доводити власну думку, ставити запитання, висувати власні припущення, розрізняти факти і здогади, узагальнювати інформацію; застосовувати технології розвитку в учнів критичного мислення для розуміння себе, своїх цінностей та потреб, здатності до осмислення власних рішень та їх наслідків, навичок рефлексії; розвивати в учнів здатність протистояти інформаційному тиску, усвідомлювати маніпуляції.

Комунікація.

ПРК. 1. Формує комунікаційну стратегію з колегами, соціальними партнерами, учнями (вихованцями) та їхніми батьками із дотриманням етичних норм спілкування, принципів толерантності, творчого діалогу, співробітництва та взаємоповаги до всіх учасників освітнього процесу, розуміє й цінує мультикультурність.

ПРК. 3. Організовує педагогічну комунікацію суб'єктів освітнього процесу, ефективно співпрацює в команді в педагогічному колективі закладу освіти та інших професійних об'єднань.

Автономія і відповідальність.

ПРА 1. Усвідомлює значущість своєї професії, має сформовані ціннісні орієнтири, здатний аналізувати та вирішувати значущі світоглядні проблеми та приймати рішення, визначати власну соціокультурну позицію в полікультурному суспільстві.

ПРА 2. Самостійно організовує, аналізує власну професійну діяльність, критично оцінює й відповідає за її результати; володіє умінням діяти в непередбачуваних надзвичайних ситуаціях.

ПРА 3. Забезпечує сприятливий психологічний клімат у педагогічному та учнівському колективах, охорону життя й здоров'я учнів у навчально-виховному процесі та позаурочній діяльності.

ПРА 4. Усвідомлює необхідність навчатися впродовж життя і вдосконалювати з високим рівнем автономності набуту кваліфікацію.

Загальні та фахові компетентності, які формуються у процесі вивчення дисципліни:

ІК. 01. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі й практичні проблеми в галузі середньої освіти, що передбачає застосування теорій та методів освітніх наук і характеризується комплексністю й невизначеністю педагогічних умов організації навчально-виховного процесу в основній (базовій) середній школі.

ЗК. 1. Здатність діяти відповідально і свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина; реалізувати свої права і обов'язки; усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3. Здатність використовувати інформаційні й комунікаційні технології для виконання завдань у сфері професійної діяльності, зокрема, для пошуку, оброблення інформації з різних джерел (друкованих, цифрових).

ЗК 4. Здатність учитися протягом життя й оволодівати сучасними знаннями; розвивати свій інтелектуальний рівень, розширювати загальнокультурний світогляд на різних етапах професійного зростання.

ЗК 5. Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях, виконанні професійних завдань, реалізації педагогічних функцій в умовах мінливого освітнього середовища, прийнятті ефективних рішень у професійній діяльності, відповідально ставитись до обов'язків, мотивувати людей задля досягнення спільної мети.

ЗК 6. Здатність до генерування нових ідей (креативність), використання інновацій у професійній діяльності, виявлення та розв'язання проблем, ініціативність та підприємливість.

ЗК 7. Здатність цінувати українську національну культуру, поважати багатоманітність і мультикультурність у суспільстві.

ЗК 8. Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня на основі партнерських взаємин.

ЗК 9. Здатність до критичного, раціонального мислення, толерантності до різних ідей, нових точок зору і фактів дійсності, самооцінки, формулювання відповідної аргументації для розв'язання проблем, усвідомлення необхідності самоосвіти, фізичного вдосконалення, дотримання здорового способу життя з метою реалізації особистісного потенціалу й користі суспільству.

ЗК 11. Здатність працювати в команді та автономно. Здатність планувати власну діяльність, керувати часом, критично оцінювати, аналізувати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

Фахові компетентності:

ФК. 1. Здатність формувати в учнів ключові та предметні компетентності та вміння відповідно до чинних нормативних освітніх документів.

ФК. 2. Здатність до розуміння психолого-педагогічних особливостей, умов та чинників ефективної педагогічної діяльності, орієнтації в сучасних мовознавчих та літературознавчих, методичних концепціях, напрямках, підходах, їх аналізу, а також впровадження ефективних інформаційних технологій навчання.

ФК 4. Здатність моделювати зміст навчання та організувати освітній процес у закладах загальної середньої освіти відповідно до обов'язкових результатів навчання, урахувати вікові та індивідуальні особливості учнів; організувати безпечне освітнє середовище, використовувати здоров'язбережувальні технології, забезпечувати формування соціально-психологічного клімату в учнівському та педагогічному колективах задля конструктивної та безпечної взаємодії з учасниками освітнього процесу

ФК 5. Здатність реалізувати ефективні підходи (особистісно-орієнтований, діяльнісний, компетентнісний) до викладання російської й англійської мов, російської та зарубіжної літератур на підставі передового вітчизняного й міжнародного досвіду, із урахуванням інтеграції навчальних предметів, методів, прийомів, форм, засобів, сучасних ефективних методик і технологій навчання, виховання та розвитку учнів (у тому числі й комп'ютерних), оцінювання та моніторингу навчальних досягнень.

ФК 6. Здатність орієнтуватися в літературному процесі країн і народів світу (від давнини до сучасності), спадщині світового письменства в культурно-історичному, літературознавчому, мовознавчому контекстах, використовувати наочно-дидактичні матеріали, можливості художніх творів задля формування національної свідомості, морально-етичних якостей учнів, ціннісних орієнтирів у сучасному суспільстві.

ФК 7. Здатність формувати й розвивати мовно-комунікативні уміння та навички учнів, якісно реалізувати види мовленнєвої діяльності (читання, аудіювання, говоріння, письмо) завдяки достатньому обсягові знань із фонетики, лексики, граматики, орфографії, пунктуації, стилістики й культури мовлення української, російської та іноземної мов. Володіти методикою розвитку зв'язного мовлення учнів й підготовки творчих робіт; дотримуватися сучасних мовних норм з російської, англійської мов, використовувати різні форми й види комунікації в професійній діяльності, обирати мовні засоби відповідно до стилю й типу тексту.

ФК 8. Здатність до організації самостійної роботи, спрямованої на опанування новими знаннями в галузі професійної діяльності; здійснювати власні дослідження в освітній діяльності проблемно-пошукового й творчого характеру, узагальнювати й оприлюднювати результати розроблення актуальної проблеми (у фахових виданнях, виступах тощо).

ФК 10. Здатність до аналізу, діагностики й корекції власної педагогічної діяльності, оцінки педагогічного досвіду (вітчизняного, закордонного) у галузі викладання російської, англійської мов, російської та зарубіжної літератур з урахуванням загальнонаціональних соціокультурних складників мовно-літературної освіти та культурно-мистецьких здобутків із метою професійної саморегуляції й свідомого вибору шляхів вирішення проблем у навчально-виховному процесі.

8. Передумови (актуальні знання, необхідні для опанування дисципліни).

ОК „Філософія” (ОР бакалавр).

Зміст освітнього компонента.

№	Змістовні модулі та їхня структура	денна форма навчання					заочна форма навчання				
		загальна кількість	лекції	практичні заняття	лабораторні роботи	самостійна робота	загальна кількість	лекції	практичні заняття	лабораторні роботи	самостійна робота
Перший модуль Педагогіка											
1.1.	Феномен педагогіки в системі сучасного наукового знання та соціокультурної практики	10	2	2		6	10	2			8
1.2.	Розвиток, виховання і формування особистості	10	2	2		6	10				10
1.3.	Сутність процесу виховання як соціокультурного явища. Зміст виховання в сучасних соціокультурних умовах	10	2	2		6	10	2	2		6
1.4.	Загальні методи та форми виховання. Проблема виховання дітей в колективі	10	2	2		6	10				10

1.5.	Теоретичні основи навчання. Зміст освіти як соціокультурне явище	10	2	2		6	10				10
1.6.	Форми, методи, засоби навчання. Сучасні форми та методи оцінювання навчальних досягнень	10	2	2		6	10				10
1.7.	Сучасні види та технології навчання	10	2	2		6	10				10
1.8.	Сучасні зарубіжні педагогічні концепції	10				10	10				10
1.9.	Управління школою: функції, форми та методи	10	2			8	10				10
Другий модуль Історія педагогіки											
2.1.	Предмет та завдання історії педагогіки. Виникнення освіти й виховання в світовій цивілізації	10	2	2		6	10				10
2.2.	Розвиток зарубіжної школи й педагогіки в епоху Середньовіччя та доби Відродження. Педагогічна система Я.А.Коменського	10	2	4		4	10		2		8
2.3.	Розвиток зарубіжної школи й педагогіки в епоху Просвітництва	10	2	2		6	10				10
2.4.	Зарубіжна школа і педагогіка ХІХ – першої половини ХХ ст. Сучасна світова школа і педагогічна думка: основні тенденції	10	2			8	10	2			8
2.5.	Виховання, школа і педагогічна думка в Київській Русі. Розвиток освіти і педагогічної думки в Україні в ХІV – ХVІІІ ст.	10	2	2		6	10				10
2.6.	Розвиток освіти і педагогічної думки в Україні у ХІХ ст. Педагогічна діяльність та педагогічні ідеї К.Ушинського.	10	2	2		6	10				10
2.7.	Українське шкільництво та педагогічна думка у 1917 – 1939 рр	10	2	2		6	10				10
2.8.	Освіта та педагогічна думка України у другій половині ХХ ст	10	2			8	10				10
2.9.	Тенденції розвитку зарубіжної та вітчизняної освіти наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст.	10				10	10	2			8
Третій модуль Основи педагогічної майстерності											
3.1.	Педагогічна майстерність та її значення у професійній діяльності вчителя.	10	2	2		6	10	2			8
3.2.	Педагогічна культура сучасного вчителя. Культура саморегуляції вчителя	10	4	2		4	10	2			8
3.3.	Культура невербального спілкування сучасного вчителя	10	2	2		6	10				10
3.4.	Культура педагогічного спілкування. Культура та техніка мовлення вчителя.	10	2	2		6	10				10
3.5.	Педагогічна взаємодія у професійній діяльності вчителя	10	4	2		4	10		2		8
3.6.	Конфлікти у педагогічній діяльності та способи їхнього вирішення	10	2	2		6	10				10
3.7.	Елементи акторської та режисерської майстерності вчителя	10	2			8	10				10

3.8.	Педагогічна діяльність як творчий процес	10	2	2		6	10		2		8
3.9.	Класний керівник та його професійна майстерність	10	2			8	10				10
	ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ ГОДИН	270	50	42		178	270	12	8		250

9. Список рекомендованої навчальної літератури.

Основна навчальна література до модулю 1

- **Башкір** О. І., Васильєва С.О., Собченко Т.М. Дидактика : навч.-метод. посіб. ; ХНПУ ім Г. С. Сковороди. Харків : [б. в.], 2016. 163 с.
- **Волкова** Н. П. Педагогіка : Навчальний посібник. 2-ге видання, перероб.. Київ: Академвидав, 2007. 616 с.
- **Гурський** В.А., Присакар В.В. Педагогіка. Загальні основи педагогіки теорія освіти і навчання. У двох книгах. Книга 1: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Вид. 2-е, доopr. і доп. Кам'янець-Подільський: Медобори-2006, 2014. 218 с.
- **Дидактика**: теорія і практика: навч.-метод. посіб. для студ. гуманітарних факультетів / О.С. Березюк, О.М. Власенко. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2017. 212 с.
- **Зайченко** І. В. Педагогіка : Навчальний посібник для студ. вищих навчальних закладів. К. : Освіта України, 2008. 528 с.
- **Каменєва** Т. М. Теоретичні основи навчання: навч.-метод. посібник. Київ: МНУЦ, 2018. 282 с.
- **Максимюк** С. П. Педагогіка : навчальний посібник. Київ: Кондор, 2005. 667 с.
- **Марків** В. М. Теорія виховання : навчально-методичний посібник. Кривий Ріг: КП, 2015. 241 с.
- **Мартиненко** С.М. Загальна педагогіка : навч. посібник. Київ : МАУП, 2002. 176 с.
- **Нова** українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. Київ: МОН України, 2016. 40 с.
- **Нова** українська школа: poradник для вчителя / за заг. ред. Н. М. Бібік. Київ: Літера ЛТД, 2018. 160 с.
- **Підласий** І. П. Практична педагогіка або три технології. Інтерактивний підручник для педагогів ринкової системи освіти. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2004. 616 с.
- **Фіцула** М. М. Педагогіка: навч. посібник. Вид. 2-ге, випр., доп. Київ : Академвидав, 2006. 560 с.
- **Ярошук** Л. Теорія і методика виховання: навч. посіб. Бердянськ, 2019. 400 с.

Словники та енциклопедії

- **Гончаренко** С. Український педагогічний словник. Київ: Либідь, 1997. 376 с.
- **Енциклопедія** освіти / Акад. пед. наук України; головний ред. Василь Григорович Кремень. Київ : Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.
- **Енциклопедія** педагогічних технологій та інновацій / Автор-укладач Н. П. Наволокова. Харків : Вид. група «Основа», 2009. 176 с.
- **Коджаспирова** Г. М. Педагогический словарь : для студ. высш. и сред. пед. учеб. Заведений. Москва: ИКЦ «МарТ»; Ростов н/Д : Издат. центр «МарТ», 2005. 448 с.
- **Педагогический** энциклопедический словарь / Под ред. Б. М. Бим-Бада. Москва: Большая Российская энциклопедия, 2003. 528 с.
- **Пометун** О. І. Енциклопедія інтерактивного навчання. Київ, 2007. 144 с.

Додаткова навчальна література до модулю 1

- **Азбука** уроку: планування, методика, технологія проведення, аналіз: навч. вид. / голов. ред. В. В. Григоращ. Харків : Основа, 2006. 144 с.
- **Берджес** Д. Обучение как приключение: Как сделать уроки интересными и увлекательными ; пер. с англ. Москва: Альпина Паблишер, 2015. 238 с.

- **Гін А. О.** Прийоми педагогічної техніки: Свобода вибору. Діяльність. Зворотний зв'язок. Ідеальність: посібник для вчителя. 13-е вид. Харків : Вид. група «Основа», 2019. 112 с.
- **Дмитренко К. А.,** Коновалова М. В., Семиволос О. П., Бекетова С. В. Звичайні форми роботи – новий підхід: розвиваємо ключові компетентності : метод. посіб. Харків: ВГ «Основа», 2018. 119 с.
- **Кендюхова А. А.** Вчителю про сучасну філософію оцінювання навчальних досягнень школярів: навчально-методичний посібник. Кропивницький: КЗ «КОІППО імені Василя Сухомлинського», 2017. 52 с.
- **Класна школа:** навчально-методичний посібник для учнів та педагогів загальноосвітніх навчальних закладів. Львів, 2017. 160 с.
- **Комплект освітніх програм «Вирішення конфліктів мирним шляхом. Базові навички медіації».** Київ, 2018. 140 с.
- **Макаренко А.С.** Педагогическая поэма. Киев: Рад.шк., 1987. 510 с.
- **Мармаза О. І.** Менеджмент в освіті: секрети успішного управління. Харків : Видав. гр. «Основа», 2005. 176 с.
- **Пометун О. І.** Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання : наук.-метод. посібн. К. : Видавництво А.С. К., 2004. 192 с.
- **Програма «Нова українська школа» у поступі до цінностей.** Київ, 2018. 40 с.
- **Робінсон К.** Школа майбутнього. Революція у вашій школі, що назавжди змінить освіту. Львів: Літопис, 2016. 258 с.
- **Ушинский К. Д.** Человек как предмет воспитания: опыт педагогической антропологии // Пед. соч.: В 6 т. М.: Педагогика, 1988. Т. 5. С. 7-463.
- **Хриков Є. М.** Управління навчальним закладом : навч. посіб. Київ : Знання, 2006. 365 с.
- **Чижевський Б.** Що нав'язують українським дітям у «Новій українській школі»? (Проблеми реалізації нової редакції Закону України «Про освіту»). Київ, 2019. 181 с.
- **Шлейхер А.** Найкращий клас у світі: як створити освітню систему 21-го століття. Львів: Літопис, 2018. 296 с.
- **Шуляр В. І.** Сучасний урок: компетентнісно-діяльнісна парадигма. Миколаїв : ОІППО, 2011. 76 с.
- **STEM-підхід в освіті.** Идеи, методы, практика, перспективы. Минск, 2018.

Інформаційні ресурси

- <http://osvita.org.ua> – освітній портал (каталог освітніх ресурсів, новини освіти)
- <http://www.mon.gov.ua> – офіційний сайт МОН України.

Основна навчальна література до модулю 2

- **Васюк О. В.,** Сопівник І. В. Історія української педагогіки і освіти: навч. посіб.-хрестоматія. Київ: ДАКККіМ, 2011. 600 с.
- **Завгородня Т. К.,** Прокопів Л. М., Стражнікова І. В. Історія педагогіки: навч.-метод. посіб. Івано–Франківськ, 2014. 160 с.
- **Зайченко І. В.** Історія педагогіки : у двох книгах. Київ: Видав. Дім «Слово», 2010. Кн. I : Історія зарубіжної педагогіки. 2010. 624 с.
- **Зайченко І. В.** Історія педагогіки: у двох книгах : навч. посіб. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2010. Кн. II : Школа, освіта і педагогічна думка в Україні. 2010. 432 с.
- **Історія української школи і педагогіки :** Хрестоматія / уклад.: О. О. Любар ; за ред. В. Г. Кременя. Київ: Знання, 2005. 767 с.
- **Коваленко Є. І.** Історія зарубіжної педагогіки : хрестоматія / уклад. і автори вступних статей Є. І. Коваленко, Н. І. Белкіна ; заг. ред. Є. І. Коваленко. Київ : Центр навч. літератури, 2006. 664 с.
- **Левківський М. В.** Історія педагогіки: навч.-метод. посібник. Вид. 4-те. Київ: Центр учбової літератури, 2016. 190 с.
- **Лузан П. Г.,** Васюк О. В. Історія педагогіки та освіти в Україні : навчальний посібник. 2-ге вид., доп. і перероб. Київ: ДАКККіМ, 2010. 296 с.

- **Скільський Д.** Історія зарубіжної педагогіки: посібник. Київ: Смолоскип, 2011. 376 с.
- **Скільський Д. М.** Історія української педагогіки : ілюстр. навч. посіб. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2012. 340 с.
- **Хрестоматія з української класичної педагогіки** : К. Ушинський, С. Русова, А. Макаренко, Г. Ващенко, В. Сухомлинський : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / уклад. В. П. Кравець, О.І. Мешко. Київ: Грамота, 2008. 768 с.
- **Хрестоматія з української педагогіки: навчально-методичний посібник** / Упоряд. О. С. Березюк, О.М. Власенко; За ред. О.С. Березюк, О.М. Власенко. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2017. 338 с.
- **Ярощук Л.** Історія педагогіки: навч.-метод. комплекс. Бердянськ, 2013. 392 с.

Персоналії історії педагогіки

- **Бойко А.М.** Персоналії в історії національної педагогіки. 22 видатних українських педагоги : підручник / А.М.Бойко, В.Д.Бардінова та ін. – К.: ВД «Професіонал», 2004. – 576 с.
- **Калуська Л. В.** Видатні українські педагоги: Інформаційний довідник / Л.В.Калуська. – Тернопіль : Мандрівець, 2010. – 224 с.
- **Українська педагогіка в персоналіях: у 2-х кн.:** навч. посібник / за ред. О.В.Сухомлинської. – К.: Либідь, 2005. – Кн. 1. - 624 с.; Кн. 2. - 552 с.

Додаткова навчальна література до модулю 2

- **Артемова Л. В.** Історія педагогіки України: підручник для студ вищих пед. навч. закладів. Київ: Либідь, 2006. 419 с.
- **Бойко А.М., Бардінова В.Д. та ін.** Персоналії в історії національної педагогіки. 22 видатних українських педагоги : підручник. Київ: ВД «Професіонал», 2004. 576 с.
- **Джус О. В.** Життя і творчість Софії Федорівни Русової (1856 -1940): наук.-метод. посіб. Івано-Франківськ: НАІР, 2016. 216 с.
- **Інноваційність** ідей А. С. Макаренка в педагогіці ХХІ століття / за ред. О. А. Дубасенюк: монографія. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2013. 304с.
- **Калуська Л. В.** Видатні українські педагоги: Інформаційний довідник. Тернопіль: Мандрівець, 2010. 224 с.
- **Українська педагогіка в персоналіях: у 2-х кн.:** навч. посіб. / за ред. О. В. Сухомлинської. Київ: Либідь, 2005. Кн. 1. 624 с.; Кн. 2. 552 с.
- **Коменський Я.А., Локк Дж., Руссо Ж.-Ж., Песталоцци Й.Г.** Педагогическое наследие. Москва: Педагогика, 1987. 416 с.
- **Кучина Л. І., Молодиченко В. В., Молодиченко Н. А.** Історія педагогіки: навч. посіб. Мелітополь, 2007. 200 с.
- **Любар О.О., Стельмахович М.Г., Федоренко Д.Т.** Історія української школи і педагогіки: навч.посіб. Київ: Знання, 2006. 447с.
- **Медвідь Л. А.** Історія національної освіти і педагогічної думки в Україні : навч. посібн. Київ: Вікар, 2003. 335 с.
- **Розсоха А. П.** Антична педагогіка: навчальний посібник для студентів, магістрів, аспірантів. Переяслав-Хмельницький, 2012. 192с.

Інформаційні ресурси

- Видатні педагоги України та світу: інформаційно-бібліографічний ресурс / http://www.dnbp.gov.ua/scientific_information_work/suhomlynskiy/
- Мультимедіа-енциклопедія з історії педагогіки – http://webhp.kspu.edu/joomla/index.php?option=com_content&task=view&id=12&Itemid=26
- Коменський. Відеоматеріали за темою. http://si-sv.com/video/vip/4/uchebnoe_video/istorija_pedagogiki_i_obrazovanija/osnovopolozhnik_klassicheskoy_pedagogiki_jan_amos_komenskij
- Джон Локк (<https://www.youtube.com/watch?v=HU4c4i15Tvg>)

- К.Д. Ушинський. Біографічний фільм https://www.youtube.com/watch?v=LE8Sx2_Ys2g
- Ідейний лідер – Борис Грінченко Відеофільм <https://www.youtube.com/watch?v=CetBWRcJR4I>
- Шляхами Софії Русової. Відеофільм <https://www.youtube.com/watch?v=jF0shXz7pD8>
- Макаренко А.С. Електронний архів праць А.Макаренка на сайті «Макаренко Антон Семенович» – <http://www.makarenko.edu.ru/biblio.htm>
- Сухомлинський <https://www.youtube.com/watch?v=HUOfJhhLPLc>

Основна навчальна література до модулю 3

- **Кайдалова Л. Г.** та ін. Педагогічна майстерність викладача: навчальний посібник. Харків: Вид-во НФаУ, 2009. 140 с.
- **Климова К. Я.** Основи культури і техніки мовлення: навч. посібник. 2-ге вид., випр. і доп. Київ: Ліра-К, 2006. 240 с.
- **Ковалинська І. В.** Невербальна комунікація. Київ: Вид-во «Освіта України», 2014. 289 с.
- **Кузьмінський А. І.,** Омеляненко С.В. Настільна книга класного керівника: навч.-метод. посіб. Київ : Знання, 2012. 262 с.
- **Марченко О. Г.** Основи педагогічної майстерності. Харків: Основа, 2009. 112 с.
- **Мільто Л. О.** Педагогічний артистизм: методичні рекомендації. Київ: НПУ імені М. П. Драгоманова, 2007. 30 с.
- **Основи педагогічної творчості та майстерності :** курс лекцій / авт. колектив: В. М. Горелова, Н. В. Гузій, Л. О. Мільто та ін. Суми : ПКП «Еллада S», 2009. 255 с.
- **Педагогічна майстерність:** Хрестоматія: Навч. посіб. / Упоряд.: І. А. Зязюн та ін.; За ред. І. А. Зязюна. Київ : СПД Богданова А. М., 2008. – 462 с.
- **Педагогічна майстерність:** Підручник; за ред. І. А.Зязюна. 2-ге вид., доп. та переробл. Київ: Вища школа, 2004. 422 с.
- **Пихтіна Н. П.** Основи педагогічної техніки: навч. посіб Київ: «Центр учбової літератури», 2013. 316 с.
- **Сходинки до педагогічної майстерності :** словник з курсу «Основи педагогічної майстерності» / уклад. : Л. Л. Бутенко, О. Г. Ігнатович. Старобільськ, 2015. 136 с.
- **Теслюк В. М.,** Лузан П.Г. Основи педагогічної майстерності : навчальний посіб. Київ: НАКККіМ, 2011. 304 с.
- **Федорчук В. В.** Основи педагогічної майстерності. Кам'янець-Подільський: Видавець Зволейко Д., 2008. 140 с.
- **Хоружа Л. Л.** Педагогічна деонтологія: навч.-метод. посібник. Київ, 2008.

Додаткова навчальна література до модулю 3

- **Батьки, діти та медіа:** путівник із батьківського посередництва / О. Волошенюк, О. Мокрогуз; За ред. В. Іванова, О. Волошенюк. Київ: ЦВП, АУП, 2017. 79 с.
- **Будянський Д. В.** Формування педагогічного артистизму майбутнього вчителя: навч.-метод. посіб. Суми, 2005.
- **Васянович Г. П.** Педагогічна етика : навч. посібник. Київ: Академвидав, 2011. 256 с.
- **Вердіна С. В.,** Панченко А.Г. Секрети педагогічної майстерності. Уроки для вчителя. Харків : Вид. група «Основа», 2008. 111 с.
- **Волкова Н. П.** Професійно-педагогічна комунікація: теорія, технологія, практика: моногр. Д, 2005.
- **Галузяк В.М.,** Холковська І.Л. Діагностичний інструментарій класного керівника. Вінниця: ТОВ «Нілан ЛТД», 2013. 304 с.
- **Гін А. О.** Прийоми педагогічної техніки: Свобода вибору. Діяльність. Зворотний зв'язок. Ідеальність: посібник для вчителя. 13-е вид. Харків: Вид. група «Основа», 2015. 112 с.
- **Гресь А.** Не-методичний посібник для вчителя. Харків: Вид. група «Основа», 2011. 255 с.

- **Дрожжина Т. В.** Конфлікти в школі: як навчитися швидко їх розв'язувати. Харків: Видавн. група «Основа», 2010. 160 с.
- **Дурманенко Є. А.** Конфлікти в педагогічному процесі : монографія. Луцьк : РВВ "Вежа" ВДУ ім. Лесі Українки, 2004. 288 с.
- **Імідж класного керівника / О. С. Нурєєва, О. В. Скворчевська.** Харків: Вид. група «Основа», 2007. 176 с.
- **Кіліченко О.І.** Основи педагогічної майстерності: модульно-рейтинговий підхід. Івано-Франківськ , 2012. 206 с.
- **Класний керівник: пошук інновацій (до курсу "Сучасні педагогічні технології"):** навч.-метод. посіб. / ред.: Є. І. Коваленко; уклад.: В. М. Солова; Ніжин. держ. ун-т ім. М. Гоголя. Ніжин, 2011. 333 с.
- **Класному керівнику. 1000 важливих дрібниць / упоряд.: Л. Шелестова, Н. Чиренко.** Київ: Шкільний світ, 2010. 126 с.
- **Коваль Р.** та ін. Шкільна служба розв'язання конфліктів: досвід упровадження : посібник. Київ : Видавець Захаренко В.О., 2009. 168 с.
- **Мозговий В. Л.** Режисура педагогічної дії: теоретичний і методичний аспекти: монографія. Миколаїв : Іліон, 2014. 492 с.
- **Не смійся з мене.** Посібник для вчителя./ Лора Паркер Роерден. Харків : Наук. вид-во АСТА, 2015. 104 с.
- **Підласий І. П.** Продуктивний педагог. Настільна книга вчителя (1 – 7 розділи). Харків: Вид. група «Основа», 2010. 360 с.
- **Синдром «професійного вигорання» та професійна кар'єра працівників освітніх організацій: гендерні аспекти / За ред. С. Д. Максименка, Л. М. Карамушки, Т. В. Зайчикової.** Київ, 2006. 365 с.
- **Створення системи служб порозуміння для впровадження медіації за принципом «рівний-рівному/рівна-рівній» та вирішення конфліктів мирним шляхом у закладах освіти.** Київ: ФОП Нічога С.О., 2018. 174 с.
- **Сухомлинський В. О.** Сто порад учителю. *Вибрані твори:* В 5 т. Київ, 1976. Т.2. С. 419 – 654.
- **Тищенко Л.М.** Культура педагога : монографія / С. О. Заветний, С. М. Пазиніч, О. С. Пономарьов, Л. М. Тищенко. За ред. О. С. Пономарьова. Харків: «Міськдрук», ХНТУСГ ім. П. Василенка, 2015. 320 с.

10. Технології викладання та атестації.

Діяльність студента:

- слухання лекцій;
- виступ з повідомленням на практичному занятті;
- виголошення доповіді на практичному занятті;
- участь у дискусії на практичному занятті;
- виконання вправ та завдань;
- самостійне конспектування першоджерел та їх аналіз;
- складання структурно-логічних схем, опорних конспектів;
- вирішення кейсів, робота в малих групах;
- виконання індивідуальних творчих завдань (навчальний проект; навчальне есе).

Поточний контроль:

тестування; усне опитування; письмовий контроль.

Форма семестрового контролю:

1-й модуль – іспит, 2-й модуль – залік, 3-й модуль – іспит.

11. Критерії оцінювання.

Семестрову рейтингову оцінку розраховують, виходячи з критеріїв:

Результати роботи на практичних заняття – 40%

Самостійна робота – 25%

Модульні контрольні роботи – 35%

У разі якщо здобувач вищої освіти вважає оцінку за екзамен або залік необ'єктивною, він може подати звернення про оскарження результатів оцінювання відповідно до процедури: http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/2_10_prot_s_zabezp_yakist_osvita_2020.pdf.

Перескладання освітнього компонента відбувається за процедурою: http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/05/2_2_prot_s_zabezp_yakist_osvita.pdf.

Проведенням факультативних занять для повторного оцінювання освітнього компонента відбувається процедурою: http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/2_3_prot_s_zabezp_yakist_osvita_2020.pdf.

12. Мова викладання.

Українська.